

UPPGIFTER TILL VIRTUELLA UTSTÄLLNINGEN *FÖRÄNDRING I LUFTEN*

Länk till den virtuella utställningen:

<https://360.luomus.fi/muutosta-ilmassa/se-index.html>

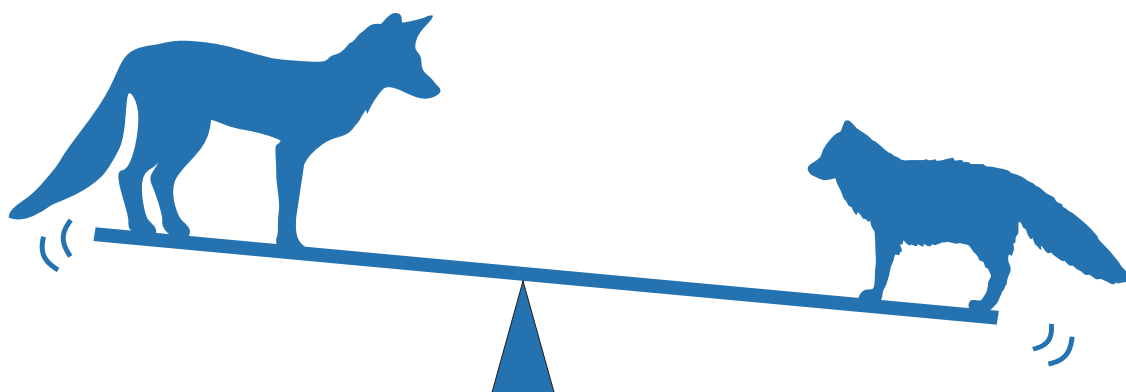
Utställningen *Förändring i luften* dyker in i människans historia och för dig på en tidsresa från förra istiden till nutid. Vårt klimat och vår miljö är i en stor förändring, vilket påverkar framtiden för oss alla. Den här virtuella utställningen berättar om dessa förändringar och orsakerna bakom dem.

Uppgifterna är grupperade enligt rum och de är riktade till 7.–9.-klassister. Du hittar information förutom i den virtuella utställningen även i bl.a. pålitliga internetkällor och litteratur.

KLIMATET FÖRÄNDRAS NU & ARTERNA REAGERAR REDAN

1. Klimatförändringen påverkar organismerna på olika sätt. Se på arterna omkring dig i utställningen. Vilka två av dessa arter gynnas och vilka två arter lider av klimatuppvärmningen i Finland? Varför reagerar de som de gör?

VÄRLDEN FÖRÄNDRAS STÄNDIGT

- ② Växthuseffekten betyder att jordens atmosfär håller kvar en del av solens strålningsenergi. Utan atmosfär skulle livet inte ha utvecklats på jorden och temperaturen skulle vara 20–30 °C kallare än nu. Ju mer växthusegaser, t.ex. koldioxid, det finns i atmosfären desto varmare är klimatet.

a) Du ser fyra jordklot framför dig från olika tidsperioder. Läs om deras olika skeden. Hur förändrades klimatet under karbonperioden och vad orsakade förändringen?

b) Hur hör karbonperiodens händelser ihop med den nutida klimatförändringen? Du får hjälp av serien bakom länken:

<https://www.luomus.fi/sv/klimatserier>

ALLT HAR SIN TID 1 & 2

- ③ Betrakta savannelefanten i museets första våning: <http://luomus.fi/sv/utställningar-1> Jämför savannelefantens utseende med den ullhåriga mammutens. Vilka olikheter hittar du och vad berättar dessa olikheter om arternas anpassning till sin miljö?
- ④ Våra förfäder har levt sida vid sida med mammutarna. Föreställ dig att du är på en riktig mammutstäpp. Vilka dofter/lukter känner du och vad hör du? Vilka ljud hör du inte? Varför?

BOPLATS

5. Före skrivkonsten uppfanns överfördes kunskap och berättelser muntligt från en generation till en annan. Man samlades runt lägerelden för att prata och dela med sig av sina erfarenheter.

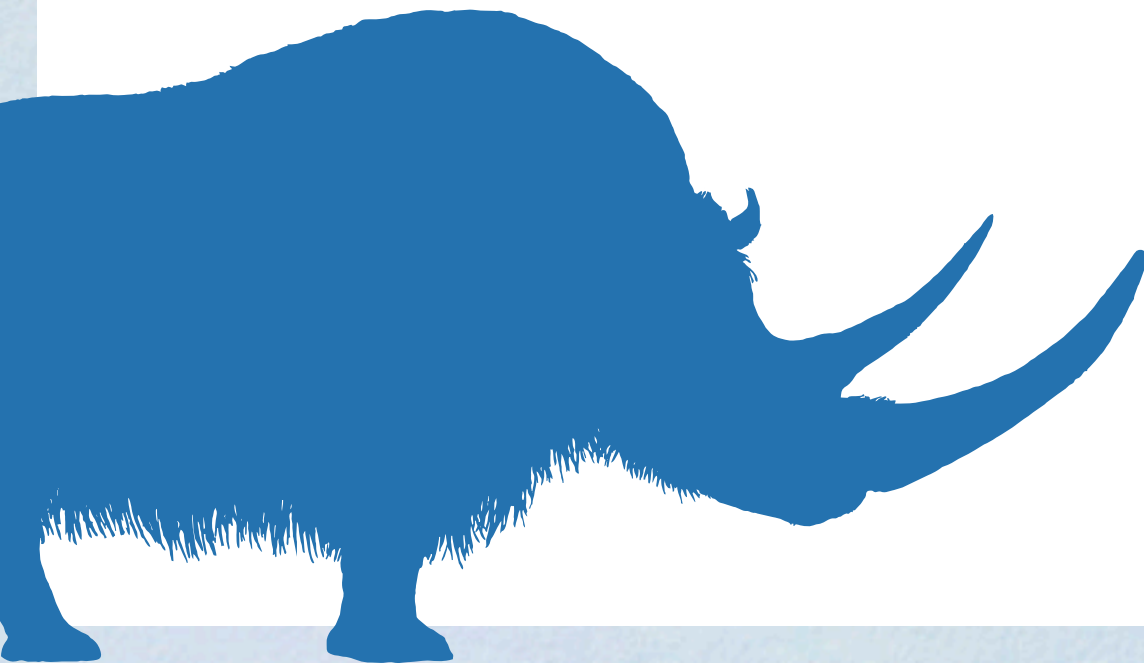
a) Vilka färdigheter har varit de viktigaste med tanke på överlevnad?

b) Tänk dig att skrivkonsten inte hade upfunnits. Hurdana berättelser skulle du vilja berätta vidare? Vad skulle du lära följande generation?

FORNTIDA STÄPP

6. Dessa stora däggdjur har liksom mammutarna dött ut. Varför dog de ut?

VÅR KULTUR FÖRÄNDRAS

7. Du hittar tre kvinnor med sina hundar i rummet. Kvinnorna har levt under olika tider i Finland.

Vilken roll har naturen haft i kvinnornas liv?
Vad har hunden betytt för dem?

Kuva/Foto/Photo: Ville Heimala

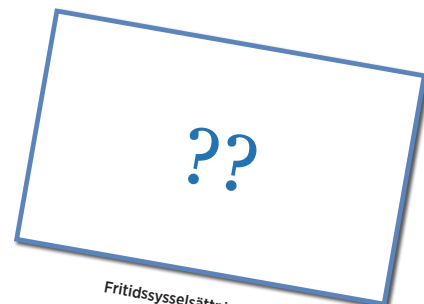
HUR GÅR VI VIDARE?

8. Det sägs att världen förändras i allt snabbare takt. Vi kan dock inverka på hur världen kommer att förändras.

- a) På vilka sätt var världen annorlunda under dina mor- och farföräldrars tid?
- b) Är du oroad över klimattförändringen och minskningen av naturens mångfald? Varför/varför inte?
- c) En hurdan värld/Finland vill du se år 2100? Hur kan vi uppnå detta?

Fritidssysselsättning förr i tiden

Fritidssysselsättning år 2100

BONUSFRÅGA

9. Välj en utdöd art från utställningen.
Ta reda på t.ex. följande information om arten:

 När har arten levt?

 Hur har arten levt? Hur har t.ex. en vanlig dag i jättehjortens liv sett ut?

 Varför dog arten ut? Eller är orsaken till utdöendet oklar?

Kom ihåg källkritiken, dvs. bedöm hur pålitlig informationen och informationskällan är.

Uppgiften kan också göras som ett grupparbete och presenteras för övriga gruppen.

Ge oss respons om virtuella utställningen och uppgifterna:

<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/109684/lomake.html>

